

Ние свършваме прѣгледа си на II-а глава отъ биографическия опитъ съ особена благодарностъ биографу, гдѣто се е постаралъ съ документи и вѣрни факти въ рѣка да очертае публицистическата и книжовна дѣятелностъ на Ботева до деня, въ който апостолитѣ на революцията въ Българско развиха за първъ и послѣденъ пѣтъ знамето на *всеобщото българско въстание* пръвъ 1876 година. Дѣловетѣ (IX, X и XI) отъ тази глава прѣдаватъ важенъ исторически характеръ на биографическия опитъ, защото сѣ прѣпълнени съ факти и документи, отнасящи се повече къмъ историята, отъ колкото къмъ частната биография на Ботева. До тукъ биографическия опитъ има, по форма и съдържание, характера на историко-биографически записки, а отъ тукъ нататкъ той се обръща въ прѣкрасенъ исторически романъ, главниятъ герой на който е Христо Ботевъ.

X.

Глава III. Радецки.

Отъ самото заглавие на отдѣла се разбира, че биографа-историкъ ще ни раскаже за организацията, похода и подвигитѣ на онази българска бунтовническа чета, която подъ „командата на Ботева, и въ името на свободата, узурпира (изнасилва) австрийския параходъ *Радецки*, който отъ голѣмъ зоръ дебаркадира на Козлудуйския брѣгъ, или по-вѣрно казано: на „новата свободна българска станция“, както пише Ботевъ на приятелитѣ си въ Букурещъ, бидейки на пѣтъ за Стара-планина.

Въ тази глава на биографическия очеркъ, биографа-историкъ расказва за едно отъ първитѣ чудеса, принадлежащи къмъ всеобщата история на всевъзможнитѣ въстания и революции. — Расказва за една отъ многото, но за първъ пѣтъ чувана, въстанническа авантюра, която съ грѣмъ и молния се разнесе по редакциитѣ на всичката европейска преса. — Расказва за една отъ ефектнитѣ български бунтовнически авантюри, която нѣма себѣ подобна въ всеобщата история на европейскитѣ въстания и революции, принадлежащи на разни врѣмена и разни народи отъ днитѣ на Херодота до днитѣ на *Вебера*. Казваме бунтовническа авантюра, която нѣма себѣ подобна въ всеобщата история на европейскитѣ въстания и революции — защото, ако отворимъ историята на полекитѣ, испанскитѣ, францускитѣ, италиянскитѣ, гръцкитѣ и пр. въстания, ние нѣма нигдѣ да срѣщнемъ такава бунтовническа авантюра, която така силно да ефектира съ начина на прѣминуване на бунтовницитѣ отъ една територия въ друга — съ начина, по който съзаклятницитѣ се прѣхвърлятъ отъ единъ брѣгъ на рѣката (романската територия) върху другия ѣ брѣгъ, отъ гдѣто се наченва бждѣщето свободно отечество на съзаклятницитѣ-революционери. Тази първа и послѣдна българска, бунтовническа авантюра различава се само по начина за прѣминуването на бунтовницитѣ отъ едно царство въ друго. Това прѣминуване съ такъвъ чудесенъ способъ може да се отнесе смѣло въ областъта на поезията, а не въ студентитѣ страници на историческитѣ дати